

Juni 2023

Kära läsare,

detta är sista månadsbrevet innan sommarsemestern. Även om projektåret sträcker sig till sista augusti dras tankarna till att blicka tillbaka på året som gått. Jag tog över processledningen efter curatören Mmabatho Thobejane i september 2022 och det känns som en evighet sedan. I mina anteckningar kan jag gå tillbaka till hur jag planerade och så här i efterhand kan jag konstatera att projektplanen jag satte när jag började arbetet med Samlande tankar fungerade mer som ett sätt att förstå projektet än att organisera det. Vissa inslag och aktiviteter som jag hade planerat för har inte hunnits med eller tappade i aktualitet när projektet drevs framåt och åt olika håll av alla inblandade.

Något som jag inte berört i månadsbreven, men som har varit centrala för projektets utveckling är residenskonstnärernas arbete. I december höll Johnny Chang, som ny residenskonstnär för år två av Samlande tankar, en presentation för expertrådet och där han berättade sin ingång till projektet. Johnny Chang, vars arbete är tvärdisciplinärt och mångbottnat, intresserar sig främst för olika former av samlade inom självorganiserade arkiv och bibliotek. Genom att intressera sig för "gathering" (som innebär mer än insamling och kontroll av objekt), dess estetik och villkor samt metoder för tillgång har han tittat på hur arkiv skapar skilda typer av agens, motstånd och kollektiva (av)lärningsprocesser. I början av juni höll Johnny en performance lecture i ett publikt program på Hägerstens medborgarhus. Även den Londonbaserade organisationen MayDay Rooms som Johnny introducerade för mig, var inbjudna att hålla en presentation på medborgarhuset. Tillsammans diskuterades olika metoder, möjligheter och begränsningar för "gathering" samt hur olika former av "gathering", för och av rörelser och marginaliserade grupper. Programmet gjordes i samarbete med curatören Alba Fologados projekt A movement to hold, Hägerstensåsens medborgarhus och Iaspis.

En annan residenskonstnär är Afrang Nordlöf Malekian, han har detta år fördjupat sig i Penninglotteriet. Mellan åren 1995–1998 skapade Grafikens Hus, i samarbete med olika konstnärer, 75 grafiska verk för Penninglotteriet, ett av Sveriges äldsta och mest kända skraplotterier. En miniatyr av ett grafiskt blad reproducerades på vardera lottsedel. Penninglotterna blir exempel på risktagande, men också på spridande av

grafik. Man satsar en summa pengar och hoppas vinna en större slant. Samtidigt får man konst på köpet. Trots att utfallet ofta är förlust av pengar, fungerar penninglotten som en kanal för hopp och drömmar om en bättre framtid.

Ett av mina uppdrag med Samlande tankar är att kunskapen från arbetet ska finnas kvar i organisationens kropp och struktur där kunskapen ska implementeras som kompetens hos de anställda. Det är ett viktigt och roligt inslag i arbetet och jag tänker att det innebär att se till att Grafikens Hus-teamet kan tänka kring hur organisationen skulle kunna vara i framtiden. Detta gör vi genom interna läsecirklar där vi tar oss an kritiska texter utifrån intersektionella och postkoloniala perspektiv. Dessa läsecirklar bidrar till att skapa en gemensam och relevant kunskapsgrund inom Samlande tankar. Jag tänker ofta att, oavsett vilken typ av samlingsmetod(er) projektet bidrar till, kommer den inte att kunna fränkopplas verksamheten. Ett exempel är att förstå hur beslut tas. Därför har vi diskuterat, både inom expertgruppsmötena och internt, vilka produktioner görs redan? Hur görs dessa? Hur tas besluten? Att ta upp dessa frågor inom ramen för Samlande tankar har gett upphov till bra diskussioner.

Detta projektår aktiverade vi en av projektets mer centrala samarbetsparter: Statens konstråd. Det är ett långsiktigt samarbete och som tar avstamp i konstrådets grafiska samling då det finns många dubbletter av grafiska konstverk i deras arkiv. Tanken är att de grafiska bladen kan komma fler till del genom en överföring av ett urval till Grafikens Hus nya samling. För Samlande tankar finns en möjlighet att närma sig den arkivet på Statens konstråd som en case study, det vill säga för att pröva olika former av urval från en postkolonial och intersektionell praktik. Ett sådant provande görs redan i detta nu av Afrang, som i höst kommer att presentera ett nedslag av sitt residensarbete i en utställning med tillhörande performance på Statens konstråd. Där kommer Afrang att sammankoppla grafiken, Penninglotteriet och kapitaliseringen av människors drömmar. Afrang tar sig även an drömmarna och aspirationerna som grafik historiskt förmedlat och skapat men aldrig riktigt realiserat; som drömmen om ett socialistiskt demokratiskt samhälle.

En fråga som har varit återkommande vad gäller förvärv av konst i samlingar, är avsaknaden av information kring förvärvshistorik och, när det gäller grafik, information om verket i sig. Till exempel saknas detta i Moderna grafiksamlingen, Annika Gun-

narsson som är intendent för teckning och grafik på Moderna museet och sitter med i expertrådet, menar att det inte finns ett system för att dokumentera förvärv vilket försvårar hur information kan arkiveras. En sak som fastnade i mina tankar är att Annika berättade att förr i tiden samlade institutionerna "likewise" – menande att konsten som förvärvades var likartad och från en likartad blick och kunskap (manligt, vit, västerländskt). Expertrådsgruppen diskuterade att samlandet bör ske på ett annat sätt, på ett "otherwise". Här kommer det genast följdfrågor: vad är otherwise och vad innebär det att tänka otherwise utifrån sin samtid?

Hoppas ni får en fin sommar,
Macarena Dusan

Samlande tankar/Collecting Thoughts
Processledare och curator